

Urup Kirke.

Søndag d. 8. september 2019 kl. 11.00.

Egil Hvid-Olsen.

Prædiken til 12. søndag efter trinitatis, Mark. 7,31-37, 1. tekstrække.

Salmer.

DDS 417 "Herre Jesus, vi er her".

DDS 392 "Himlene, Herre, fortælle din ære".

DDS 4 "Giv mig, Gud, en salmetunge".

- - -

DDS 160 "Jeg tror det, min genløser".

Altergang: DDS 472 "O Jesus, søde Jesus, dig".

DDS 675 "Gud, vi er i gode hænder".

Tekstlæsninger.

Salmisten skriver: Ikke os, Herre, ikke os, men dit navn skal du give ære, for din godheds og troskabs skyld. Hvorfor spørger folkene: »Hvor er deres Gud?« når vores

Gud er i himlen og gør alt, hvad han vil? Deres gudebilleder er sølv og guld, menneskehænders værk. Nok har de mund, men de kan ikke tale, nok har de øjne, men de kan ikke se, nok har de ører, men de kan ikke høre, nok har de næse, men de kan ikke lugte. De har hænder, dem kan de ikke føle med, de har fødder, dem kan de ikke gå på; der er ikke en lyd i deres strube. Sådan bliver også de, der har lavet dem, alle der stoler på dem. Israel, stol på Herren! Han er deres hjælp og skjold. (*Salmernes Bog 115,1-9*).

Epistlen skriver apostlen Paulus i sit andet brev til korintherne: En sådan tillid har vi til Gud ved Kristus. Ikke at vi af os selv duer til at udtænke noget, som kom det fra os selv; at vi duer til noget, skyldes Gud, som også har gjort os delige til at være tjenere for en ny pagt, ikke bogstavens, men Åndens; for bogstaven slår ihjel, men Ånden gør levende. Men når dødens tjeneste, indhugget i sten med bogstaver, havde sin herlighed, så at Israels børn ikke kunne se på Moses' ansigt på grund af hans ansigts stråleglans, der dog forsvandt, hvor meget mere vil så ikke Åndens tjeneste have sin herlighed. Når den tjeneste, der fører til fordømmelse, havde sin herlighed, så er den tjeneste, der fører til retfærdighed, langt mere rig på herlighed. (*Andet Korintherbrev 3,4-9*).

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Markus: Jesus drog igen bort fra egnen ved Tyrus og kom over Sidon til Galilæas Sø midt igennem Dekapolis. Og folk kom til ham med en, der var døv og havde svært ved at tale, og de bad ham om at lægge hånden på ham. Jesus tog ham afsides, væk fra skaren, stak sine fingre i hans ører, spyttede og rørte ved hans tunge; og han så op mod himlen, sukede og sagde til ham: »Effatha!« – det betyder: »Luk dig op!« Og straks lukkede hans ører sig op, og det bånd, der bandt hans tunge, blev løst, og han kunne tale rigtigt. Jesus forbød dem at sige det til nogen; men jo mere han forbød dem det, jo ivrigere fortalte de om det. Og de var overvældede af forundring og sagde: »Han har gjort alting vel. Han får både de døve til at høre og de stumme til at tale.« (*Markusevangeliet 7,31-37*).

Prædiken.

”Jeg vil gerne gøre en forskel”. Sådan hører man tit folk sige. Oftest er det unge mennesker med idealismen i behold, der bruger sætningen. Og hvor er det godt, at nogle har det sådan! Hvis ingen ville gøre en forskel – hvis ingen ville ændre det dårligt fungerende til det bedre – ja, så ville både vores levestandard og humør dale betragteligt. Så ville alt stagnere og lige så stille synke ned i en sump af opgivelse.

Der er da også en masse mennesker, der dagligt gør en forskel. Nutidens helte er forskere, der finder nye behandlingsmetoder i kampen mod alverdens sygdomme, men måske skulle vi vænne os til også at hylde dem, der opfinder grønne løsninger til industri og landbrug. Det er jo på høje tid at begrænse CO₂-udledningen, hvis vi fremover skal undgå de værste klimakatastrofer.

Folk, der gør en forskel, findes indenfor mange forskellige sektorer. Tænk bare på folkeskolelærerne. De har ganske vist et job, der er blevet talt ned i årtier, hvilket er fuldstændig tåbeligt al den stund, at eleverne i mellemtiden er blevet sværere at håndtere. Det er ikke udelukkende elevernes og forældrenes skyld, at det forholder sig sådan, men nok først og fremmest den præstationskultur, der har spredt sig i samfundet og som kan knække mange børns og unges tro på egne evner. Set i lyset heraf tilhører eleverne kategorien ”hverdagens helte”, fordi de kæmper sig gennem et system, der ikke giver dem tilstrækkelig plads til at være børn. Kommer de helskinnet ud i den anden ende, kan de gøre en forskel. Men knækker de undervejs, får de betragteligt sværere ved det.

Heldigvis har eleverne nogle lærere, hvoraf størstedelen kæmper for at føre dem sikkert gennem skoletiden. De vil også gøre en forskel - og mon ikke de alle har en forhåbning om at være netop den person, som nogle af eleverne får som forbillede, så de senere i livet får lyst til netop at gøre en forskel, sådan som deres lærer gjorde for dem?

En anden overset gruppe hører til i plejesektoren. Her gøres der bestemt også en forskel, selvom den sjældent værdsættes særlig højt. Desværre er der ikke prestige i at være for eksempel social- og sundhedsassistent, og der er en tendens til at tænke, at hvis man ikke kan blive andet, kan man altid få et job i plejesektoren. Men det er en forfejlet tankegang. Hvis man skal kunne udfylde de såkaldt ”varme hænder” opgaver, er det nødvendigt at have en vis portion forståelse for de mennesker, hvis pleje man skal varetage. Med et gammelt udtryk, der for længst er gået af mode, er det nødvendigt at anse plejeopgaverne som et kald. Man skal *ville* de mennesker, hvis velbefindende man har ansvaret for. Folk i plejesektoren *gør* en forskel, og det bør de anerkendes for.

Sådan kunne man blive ved med at pege på mennesker, der gør en positiv forskel. Men tilværelsen er ikke sort/hvid. Derfor kan selv dem, der gør en forskel, komme til kort.

Forleden dag så jeg en teatermonolog med titlen ”Fejring af et godt menneske”. Den handlede om Susanne, der skulle fejre sin 60 års fødselsdag. I avisen er Susanne blevet omtalt som et godt menneske, fordi hun har revolutioneret stamcelleforskningen og gjort det muligt at bekæmpe en række sygdomme. Man skulle altså tro, at Susanne glæder sig til at blive fejret. Men gennem hele forestillingen gemmer hun sig i sit store klædeskab, selvom gæsterne lige så stille begynder at komme. Det viser sig naturligvis, at Susanne ikke er så godt et menneske, som hun bliver beskrevet som. På det private plan har hun tidligt i livet svigtet i en sådan grad, at hun ikke engang har kunnet fortælle sin mand om det og slet ikke kan tilgive sig selv. Hun forlod sin første mand og deres fireårige datter og besøgte dem ikke siden. Disse manglende besøg skyldes sikkert, at hun vidste, at datteren ikke ville kunne forstå hendes prioritering, og at Susanne sagtens kunne sætte sig ind i datterens skuffelse. Som følge af sit svigt anser Susanne sig for at være et egoistisk karrieremenneske, og tillægger ikke sine forskningsresultater en værdi, der kan opveje den ugerning, hun har gjort sig skyld i.

Det er naturligvis på sin plads, når teaterstykket påpeger, at intet menneske er 100 procent godt. Det korresponderer med kristendommens syn på mennesket som en synder. Imidlertid sidder man ikke som tilskuer og fordømmer Susanne. Hvad, hun har gjort, er ganske vist problematisk, og det er på sin plads, at hun erkender sin skyld. Men skylden har taget form af skam, så Susanne ikke kan tale med andre om det. Derfor er hun ved at knække mentalt, hvilket ikke er i nogens interesse.

Det er godt, at mange vil gøre en forskel, men vi skal også kende vores begrænsninger. Susanne skammer sig over, at hun ikke har gjort alting rigtigt, men hun er kun nået så langt i sin forskning, fordi hun har svigtet sin datter. Det retfærdiggør ikke hendes svigt, men det gør heller ikke hendes forskning værdiløs. Hun har ikke kun gjort en negativ forskel for datteren, men også en positiv for en række syge mennesker.

Susanne mangler at erkende, at intet menneske er fejlfrit, og at alvorlige fejltrin ikke udelukker, at man kan gøre noget godt. Det skete står ikke til at ændre, men skammen må ikke tage overhånd, så den lammer den skamfulde i en sådan grad, at man ikke længere kan gøre en forskel for andre mennesker.

Jeg nævnte før, at kristendommen stempler ethvert menneske som syndigt. Men dér stopper det ikke! Kristendommen forkynder jo netop Guds nåde som et modtræk til synden. Guds tilgivelse kan få den, der er tynget af skyld og skam, til at løfte hovedet og kaste sig ud i nye forsøg på at gøre en positiv forskel. Fortidens synder må man leve med, men de skal ikke tage fokus fra alt det, man kan gøre for andre. Synden er ikke glemt, men må fungere som en advarsel mod at gøre noget lignende igen.

Troen på den nådige Gud kan således være en hjælp til på ny at kaste sig ud i livet og gøre en forskel.

Er der noget, der kendetegner den kristne Gud, er det, at han gør en forskel. Det er for eksempel, hvad der fortælles i dagens evangelietekst.

Jesus trækker ikke bare på skuldrene, da han bliver præsenteret for den døvstumme mand. Han har magten og evnerne til at helbrede ham – så det gør han. For den døvstumme gør det en kolossal forskel. Han går fra at være totalt isoleret, selv når han er omgivet af andre mennesker, til pludselig at kunne forstå andre og gøre sig forståelig overfor dem. Med ét bliver han i stand til selv at gøre en forskel.

Når Gud viser sig i Jesus, der griber ind i andre menneskers liv for at gøre en forskel, beskriver det den kristne Gud som noget helt særligt. Han er ikke som de gudebilleder, der blev beskrevet i den gammeltestamentlige læsning:

”Nok har de mund, men de kan ikke tale,
nok har de øjne, men de kan ikke se,
nok har de ører, men de kan ikke høre,
nok har de næse, men de kan ikke lugte.
De har hænder, dem kan de ikke føle med,
de har fødder, dem kan de ikke gå på;
der er ikke en lyd i deres strube.”

Min ven og kollega Georg Græsholt fortæller i en prædiken om den slags gudebilleder eller statuer. Hans beskrivelse er så fin, at jeg vil citere ham direkte:

”Vi har derhjemme et skab fyldt med gudebilleder fra Indien. Min mor og far var missionærer i Sydindien i 50’erne. Og med sig hjem bragte de flere hundrede små messingfigurer af forskellige guder fra den hinduistiske gudeverden. Og nu har vi så arvet nogle af dem. Vi er 5 søskende, så de guder, jeg har stående, udgør kun en femtedel af min fars oprindelige samling. Alligevel er der nok til at fylde et lille skab med dem. Hedenskabet kalder vi skabet. Det har glaslåger, så man kan se de små figurer, selv om det er lukket. Hver gang jeg går forbi og ser dem, kommer jeg til at tænke på min far, som har samlet dem. For ham var de lidt ligesom frimærker. Noget,

han samlede på, fordi de var så fint forarbejdede. Hver især et fint lille stykke kunsthåndværk, som han nød at kigge på og have i hånden. Sandsynligvis har de for nogle mennesker, der ejede dem før ham, betydet noget andet og mere. Været et tegn på den guds tilstedeværelse, som de hver især forestiller. Jeg ved det ikke. Men jeg tænker mig, at det engang har været sådan. Og at de små guder altså for de mennesker ikke bare har været små fine messingfigurer, men simpelthen: guder. Små figurer med magiske eller guddommelige kræfter.”

Jeg kan godt lide den forståelse, Georg Græsholt viser de hinduer, der på et tidspunkt har tilbedt de figurer, der nu befinder sig i ”hedenskabet”. Men der er en grund til, at vi indenfor kristendommen ikke tilbeder gudestatuer, gudebilleder eller gudefigurer. Grunden er, at Gud ikke er statisk; ikke stillestående som en figur. Han er handlende. Som det skete for den døvstumme, åbner han vore ører for sit budskab og løsner vores tunger, så vi kan takke ham for den tilgivelse, han rækker os. Dette gør, at vi igen kan løfte hovedet, bære vore svigt med os i den mentale bagage, og give os i kast med at gøre en forskel for andre mennesker.

Amen.